

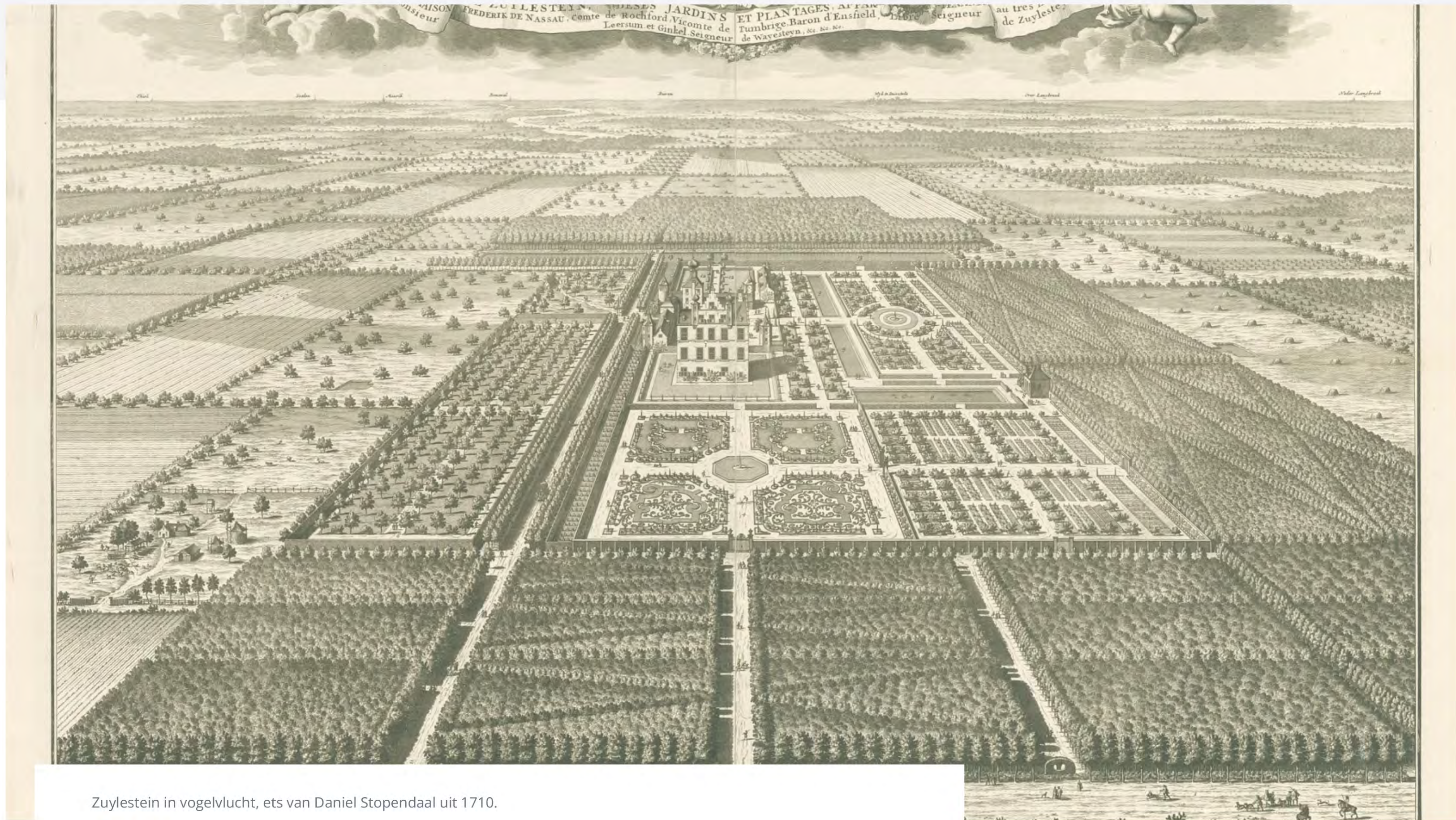
PREMIUM ARTIKEL LOKALE JOURNALISTIEK UIT DE UTRECHTSE HEUVELRUG

De renaissance-tuin van Zuylestein: Een moment voor een monument

HISTORIE

Voorlezen

Foto: Eigen foto 27 apr 2021, 06:54

Zuylestein in vogelvucht, ets van Daniel Stoppendaal uit 1710.

LEERSUM

Landgoed Zuylestein heeft momenteel weer een prachtige 17e eeuwse tuin. De inrichting van het park en de ommuurde tuin was destijds geïnspireerd op de Franse tuinen. De tuin van Zuylestein was een tuin om te flaneren, maar wel zo Hollands dat er ook over de opbrengsten was nagedacht. Het deel siertuin was vrij beperkt, maar het deel moestuin, boomgaard en ‘productietuin’ omvangrijk. Dat is op de ‘vogelvucht’ kaart van Daniël Stoppendaal uit 1710 goed te zien.

Alles rond het kasteel was zo ingericht dat er optimaal gebruik gemaakt werd van de grond: enorme boomgaarden, vijf vijvers -omdat karperteelt in vijf stadia gebeurt-, weiden met bomen om het vee van schaduwplekken te voorzien, akkers, enzovoorts. Zuylestein was voedselproducent voor de huizen van de familie in het westen des lands, zo blijkt uit de archieven. Waarom zou anders voor meer dan 200 personen geproduceerd worden?

ECHTE KASSEN Op een detail in de kaart van Stoppendaal zijn platte kassen met glazen ruitjes te zien. Na Landgoed Gunterstein was Zuylestein het tweede landgoed in Nederland met dergelijke dichte kassen. De ruitjes van de dekglasten zijn nog klein, in die tijd was het maken van grotere glazen nog niet mogelijk. Zuylestein maakte volop gebruik van de nieuwste snufjes uit die tijd om de productie van de gekweekte groenten zo hoog mogelijk te maken.

Ook de flanerende gasten werden op hun wenken bedient. Zo zijn er vier appelbomen, zogenaamde ‘cordon verticales’, op de hoeken van de moestuinbedden. De bomen zijn zo gesnoeid dat je al wandelend achteloos een appeltje kon meepakken.

Jemima de Brauwere, eigenaar van Landgoed Zuylestein: „Dat de tuinen en het park van Zuylestein in de 18e en 19e eeuw niet zijn aangepast aan de toenmalige tuinmode komt doordat het goed meest van tijd leeg stond of verhuurd werd. Er was daardoor geen aanleiding om de tuin aan te passen aan de mode van die tijd.”

CIRCULAIR In 1945, aan het eind van WO II, is kasteel Zuylestein slachtoffer geworden van een bombardement. Het kasteel heeft tot 1953 er als ruïne bijgestaan. Jemima de Brauwere: „Ik weet nog dat de tuin binnen de muren één grote kerstbomenkwekerij was. Mijn ouders wilden graag een nieuw hart voor Zuylestein. Begin jaren ’80 ging die wens in vervulling. Er werd een nieuw huis in historische stijl gebouwd. Vanaf 2012 zijn we samen met de vrijwilligers heel hard aan de slag om dit 120 ha. grote landgoed te onderhouden en er weer een voedselproducerend en circulair bedrijf van te maken.

De historische moestuin is in 2015 weer helemaal hersteld, zo ook de zichtlijnen in de binnentuin. Sinds september 2018 hebben we varkens als hulp bij het bosbeheer, maar ook om de dieren een mooi varkensleven te bieden. Bij de Oranjerie is een verkooppunt van groente en fruit, van bosvarkensvlees en andere landgoedproducten. Op een deel van de landerijen worden weer historische granen geteeld. Dat graan wordt gemalen in de molen Maallust te Amerongen. Het brood dat ervan gebakken wordt is te koop in de Oranjerie en via de webwinkel. Iedere vrijdag en zondag van 11.00 tot 17.00 uur is de ‘oogst van de dag’ te koop in de landgoedwinkel. Vanaf half mei wordt er een moestuinabonnement aangeboden. Kijk hiervoor op www.landgoed-zuylestein.nl/shop/ ”

„Momenteel loopt er – samen met de Provincie Utrecht – een onderzoek naar de ‘agterste tuin’. Daar is nu een 19e eeuwse stuk siertuin met rododendrons en bomen, maar vroeger was het een boomgaard. Er is altijd veel te doen in de tuin, het bos en het park. Als er mensen zijn die mee willen helpen om Zuylestein in stand te houden en nog mooier te maken: van harte welkom. Er is al een groep betrokken vrijwilligers die op allerlei vlakken actief zijn, maar...er is altijd ruimte voor een paar extra handen.”

Meer informatie: www.landgoed-zuylestein.nl

door Annet Werkhoven

Bronnen: A. Werkhoven: Aan de Stichtse Lustwarande, deel IV (Driebergen-Rijsenburg, 2020); A. Werkhoven: Eten van de Heuvelrug (Maarn, 2013); Studio Rijksmuseum o.a. kaart van Daniël Stoppendaal uit 1710; <https://www.landgoed-zuylestein.nl>; Met dank aan Jemima de Brauwere.